PRZEWODNIK NIEDZIELNEGO TROPICIELA

ŚCIEŻKI POZNAWCZE POWIATU POZNAŃSKIEGO

Przewodnik niedzielnego tropiciela został wydany ze środków finansowych powiatu poznańskiego.

Realizacja:
Fundacja Łazienna, ul. Łazienna 4, 61-857 Poznań

Współpraca:
Wydział Promocji i Aktywności Społecznej Starostwa Powiatowego w Poznaniu
Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna

Konsultacja merytoryczna:
Piotr Basiński, Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna

Projekt okładki:
Fundacja Łazienna

Korekta:
Fundacja Łazienna

Fotografie:
archiwum Instytutu Dendrologii PAN, archiwum LZD Murowana Goślina, archiwum Nadleśnictwa Konstantynowo, archiwum Nadleśnictwa Łopuchówko, archiwum Urzędu Miejskiego w Mosinie, archiwum Urzędu Miejskiego w Stęszewie, Piotr Basiński, Maciej Gołembowski, Weronika Gospodarek, Marcin Jaroszewski, Marcin Kantor (dronujemy.com), Michał Lorenc, Angelika Małaczek, Roksana Magda, Aleksandra Osińska, Anna Pankiewicz, Patrycja Różańska, Katarzyna Sierpowska, Małgorzata Ślusarek (zdzieckiemdo.pl), Andrzej Walter, Agnieszka Wojciechowska, Jarosław Wyczyński

POWIAT POZNAŃSKI

© powiat poznański
ISBN 978-83-88993-22-0

Tradycyjne, letnie i zimowe wyjazdy urlopowe, przy dzisiejszym intensywnym trybie życia, to zdecydowanie za mało, aby zregenerować siły. Dla zachowania równowagi między pracą lub nauką a wypoczynkiem warto znaleźć czas na piesze lub rowerowe wyprawy w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Bo poznawanie regionu, jego tajemnic i atrakcji w odległości kilkudziesięciu kilometrów od domu może być naprawdę ciekawe.

W powiecie poznańskim, na tropicieli atrakcji na łonie natury czekają m.in. ścieżki dydaktyczne o charakterze nie tylko przyrodniczym, ale także historycznym, architektonicznym i kulturowym. Przygotowane trasy mają walory zarówno rekreacyjne, jak i edukacyjne i krajoznawcze.

W publikacji prezentujemy wybrane ścieżki przebiegające na terenach Wielkopolskiego Parku Narodowego i trzech parków krajobrazowych. Ale nie tylko… Oznaczenia i opisy pozwalają dostosować wybór trasy i atrakcji do możliwości, zainteresowań, pory roku i ilości wolnego czasu. Na szczęście na większość ścieżek możemy wybrać się o każdej porze roku. Z „Przewodnikiem niedzielnego tropiciela" zaplanowanie wycieczki powinno być zatem dużo łatwiejsze. Wyruszajmy.

Spis treści

Symbole wykorzystane w przewodniku 5

Ścieżki na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego

1. Nadwarciańska ścieżka dydaktyczna 6
2. Ścieżka dydaktyczna „Osowa Góra – Jezioro Budzyńskie" 8
3. Ścieżka dydaktyczna „Osowa Góra – Jeziory" 10
4. Ścieżka dydaktyczna „Wokół starej wieży" 12
5. Ścieżka edukacyjna „Na tropach lądolodu" 14
6. Ścieżka edukacyjno-przyrodniczo-kulturowa „Wokół Stęszewa" 16

Ścieżki na terenie Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka

7. Ścieżka dydaktyczna na obszarze bagiennym rzeki Trojanki w Arboretum Leśnym w Zielonce 18
8. Ścieżka edukacyjna „Dziewcza Góra" 20

Ścieżka na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego

9. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna „Bobrowy szlak" 22

Ścieżka na terenie Parku Krajobrazowego Promno

10. Ścieżka przyrodniczo-leśna w Jeziercach 24

Inne ścieżki

11. Ścieżka edukacyjna „Aleja Filozofów" 26
12. Ścieżka edukacyjna „Borówkowy szlak" 28
13. Ścieżka edukacyjna „Rola wody w przyrodzie" 30
14. Ścieżka przyrodnicza „Skarby lasu" 32
15. Ścieżka turystyczno-edukacyjna „Drzewa świata" 34

Niezbędnik niedzielnego tropiciela 36

Obiekty edukacji przyrodniczej 37

Cykliczne imprezy przyrodnicze 39

Podmioty zajmujące się edukacją ekologiczną i ochroną przyrody 40

EKOtropiciel, czyli dekalog odpowiedzialnego turysty 41

Symbole wykorzystane w przewodniku

Aby ułatwić korzystanie z przewodnika i wybór odpowiedniej ścieżki, w przewodniku zastosowaliśmy symbole graficzne wyjaśnione poniżej.

Trasy oznaczone symbolem ♿ mogą być dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Najczęściej nie mają one specjalnych ułatwień, natomiast ich ukształtowanie oraz nawierzchnia, przy dobrych warunkach pogodowych, pozwalają przemierzać je na wózku lub o kulach, najlepiej w asyście osób bez niepełnosprawności.

Przy opisie części tras pojawia się informacja o zwiedzaniu z przewodnikiem. Nie jest ono obowiązkowe. Aby skorzystać z tej opcji, należy wcześniej skontaktować się z instytucją zarządzającą daną ścieżką.

	Początek ścieżki		*Koniec ścieżki*
 4 km	*Długość trasy*	 2 h	*Szacowany czas spaceru (chyba że zaznaczono inaczej)*

Ścieżka dostępna dla:

	pieszych
	rowerzystów
	rodzin z dziećmi w wózkach
	osób z niepełnosprawnościami
	narciarzy biegowych
	uprawiających nordic walking
	biegaczy

Dodatkowa infrastruktura:

	punkt widokowy
	platforma widokowa
	wieża widokowa
	wiata
	ławki ze stolikami
	ławki
	miejsce na ognisko
	kosze na śmieci
	toaleta
	stojaki na rowery

	Parking

1 Nadwarciańska ścieżka dydaktyczna

start *PKP Puszczykowo* *dawna przystań promowa, Kątnik*

Ścieżka zaczyna się w Puszczykowie przy zabytkowej stacji PKP i prowadzi w kierunku niezwykle atrakcyjnym przyrodniczo – ku Zalewom Nadwarciańskim, obszarowi ochrony ścisłej Wielkopolskiego Parku Narodowego, a kończy w Kątniku. Pierwsze, na co warto zwrócić uwagę na trasie, to starodrzew sosnowy, jeden z najstarszych na terenie Wielkopolski. Idąc dalej zgodnie z biegiem rzeki, trafimy na ślady bytności bobra europejskiego, zobaczymy wiele gatunków ptaków (być może czaple siwe polujące na ryby), ujście do Warty rzeki Wirynki oraz malowniczy pomnik przyrody – około 200-letnią sosnę pospolitą. Natomiast w zaciszu starorzecza być może uda się nam zaobserwować łabędzia niemego.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- budowa i funkcjonowanie ekosystemu rzeki, procesy przyrodnicze, procesy i formy geomorfologiczne, ochrona przyrody, historia regionu.

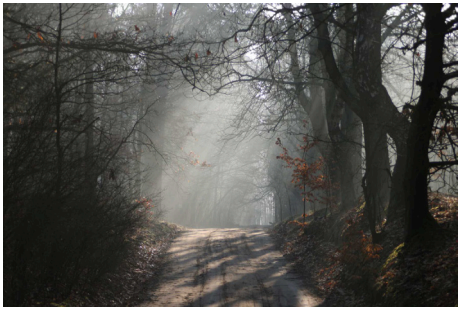
Przystanki na ścieżce:
1. Pomnikowy drzewostan sosnowy **2.** Warta I **3.** Warta II **4.** Ślady bobra **5.** Ptasie łowisko **6.** Wirynka **7.** Pomnikowa sosna **8.** Starorzecze **9.** Warta III

Warta

Bóbr

Droga na Kątnik

wielkopolskipn.pl

Rodzaje ścieżki:
leśna • wodna • geologiczna • ogólnoprzyrodnicza • przyrodniczo-historyczna

Autorzy / podmiot zarządzający:
Hanna i Jarosław Wyczyńscy / Wielkopolski Park Narodowy

Rok utworzenia: 2011

4 km

2 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

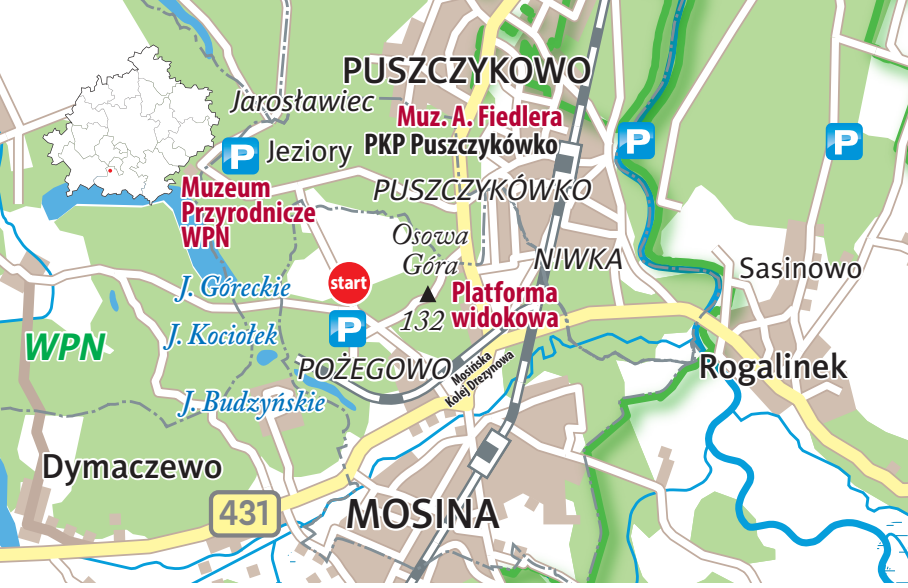
Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
brak

P w pobliżu początku ścieżki (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

2 Ścieżka dydaktyczna „Osowa Góra – Jezioro Budzyńskie"

miejsce wypoczynku Osowa Góra, Pożegowo

taras widokowy przy Jeziorze Budzyńskim / Szwedzkich Górach

Ścieżka prowadzi przez Oz Budzyński (czyli wał utworzony z naniesionego przez lodowiec piasku i żwiru) będący fragmentem najdłuższego w Polsce Ozu Bukowsko-Mosińskiego (37 km). W średniowieczu w tym miejscu istniała osada, a jej mieszkańcy przekopali oz w celach obronnych i w ten sposób usypali tzw. Szwedzkie Góry (nazwa jest współczesna i pochodzi od legendy o stacjonujących w tym miejscu wojskach szwedzkich). Podczas prac archeologicznych znaleziono tu fragmenty naczyń glinianych, kości dużych ssaków i groty bełtów. Na końcu wyznaczonej trasy znajduje się Jezioro Budzyńskie – najpłytsze oraz najszybciej wypłycające się i zarastające jezioro na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, gadów, płazów, owadów i roślin; budowa geologiczna; procesy i formy geomorfologiczne.

Tablice edukacyjne na ścieżce:

A. Gleba **B.** Słoneczne stepy **C.** Las na kępach **D.** Leśny dom **E.** Lasy grądowe **F.** Dąbrowa **G.** Szwedzkie Góry **H.** Jezioro Budzyńskie

Platforma widokowa

Znak kierunkowy

Widok na Szwedzkie Góry

mosina.pl/sciezkadydwpn

Rodzaj ścieżki:
ogólnoprzyrodnicza

Podmioty zarządzające:
Urząd Miejski w Mosinie
i Wielkopolski Park Narodowy

Rok utworzenia: 2018/2019

ok. 1,5 km

2 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☐ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne,
znaki kierunkowe,
numeracja przystanków

P w pobliżu początku ścieżki (płatny)

Dodatkowa infrastruktura:

WC

3 Ścieżka dydaktyczna „Osowa Góra – Jeziory"

miejsce wypoczynku Osowa Góra, Pożegowo

siedziba Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach

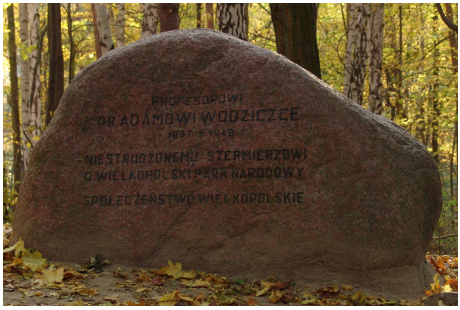
Początek tej malowniczej ścieżki to Osowa Góra (131,2 m n.p.m.), najwyższe wzniesienie w obrębie Wielkopolskiego Parku Narodowego. Wędrując dalej, trafiamy m.in. na tzw. Studnię Napoleona. Według legendy, kiedy w 1812 roku Napoleon wraz ze swoją armią zatrzymał się w tym miejscu przed wyprawą na Moskwę, woda zaczerpnięta ze studni zamieniła się w szampana. I ponoć to zjawisko powtarza się raz w roku do dziś. Kolejnym przystankiem jest głaz prof. Adama Wodziczki, inicjatora powstania WPN. Jest to ciekawy okaz czerwonego granitu przyniesionego przez lądolód. Ponadto ścieżką możemy dotrzeć do jeziora Kociołek i rosnących w jego pobliżu klonów polnych i dębu szypułkowego, będących pomnikami przyrody, a także do Jeziora Góreckiego.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

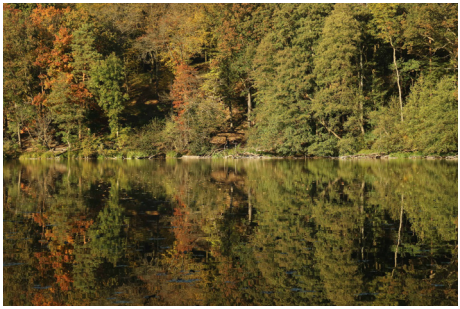
- charakterystyka roślin, procesy przyrodnicze, procesy i formy geomorfologiczne, ochrona przyrody, historia regionu.

Przystanki na ścieżce:

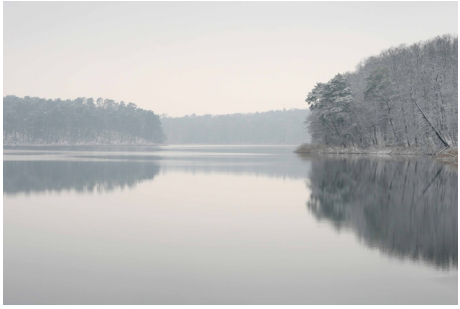
1. Parking leśny / miejsce wypoczynku Osowa Góra, Pożegowo **2.** Głaz-pomnik Władysława hr. Zamoyskiego **3.** Studnia Napoleona **4.** Głaz prof. Adama Wodziczki **5.** Jezioro Kociołek **6.** Las bukowy **7.** „Sarnie Doły" **8.** Obce gatunki w parku **9.** „Grabina" **10.** Jezioro Góreckie I **11.** Jezioro Góreckie II **12.** Dyrekcja Wielkopolskiego Parku Narodowego

Głaz prof. Adama Wodziczki

Jezioro Kociołek

Jezioro Góreckie zimą

wielkopolskipn.pl

Rodzaj ścieżki:
ogólnoprzyrodnicza

Autor / podmiot zarządzający:
Hanna i Jarosław Wyczyńscy,
Justyna Kaczmarek /
Wielkopolski Park Narodowy

Rok utworzenia: 1998

4 km

2 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

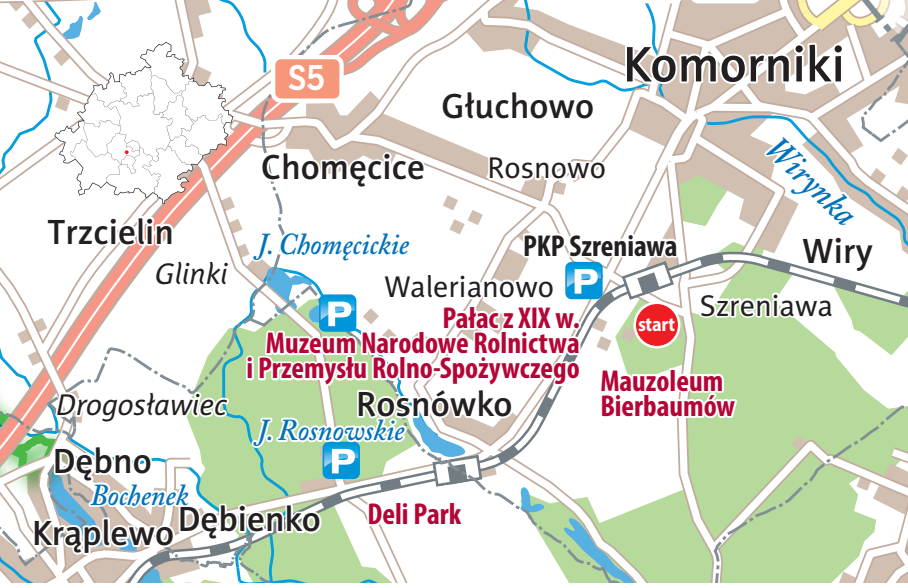
Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
brak

P w pobliżu początku/końca ścieżki (płatne)

Dodatkowa infrastruktura:
WC
Muzeum Przyrodnicze Wielkopolskiego Parku Narodowego

4 Ścieżka dydaktyczna „Wokół starej wieży”

parking Wielkopolskiego Parku Narodowego (przy drodze z Komornik do Jezior i Puszczykowa)

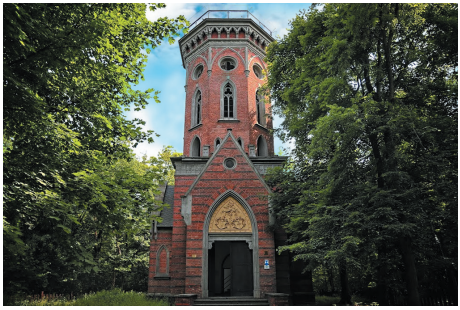
O wytyczeniu ścieżki na tym obszarze zadecydowały ukształtowanie terenu (pagórek kemowy, ok. 120 m n.p.m.) oraz niezwykła wartość krajobrazowa okolicznych terenów. Przebieg ścieżki częściowo pokrywa się ze szlakiem zielonym oraz z „Pętlą komornicką”, która obejmuje trasy trzech aktywności po Wielkopolskim Parku Narodowym (biegi, nordic walking, narciarstwo biegowe). Dodatkową atrakcją dla turystów jest 22-metrowa wieża-mauzoleum Bierbaumów, pierwszych właścicieli majątku w Szreniawie. Z jej szczytu można obserwować m.in. panoramę Poznania.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka owadów i roślin; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu, łąk i pastwisk; procesy przyrodnicze; procesy i formy geomorfologiczne; gospodarka leśna; zabytki i budownictwo regionalne.

Przystanki na ścieżce:

1. Krajobrazy Wielkopolskiego Parku Narodowego **2.** Ekoton **3.** Ekosystemy naturalne i sztuczne **4.** Kemy **5.** Gatunki specjalnej troski Wielkopolskiego Parku Narodowego **6.** Gatunki obce w Wielkopolskim Parku Narodowym **7.** Zabytkowe Mauzoleum Bierbaumów **8.** Mrowisko **9.** Martwe drzewo **10.** Budowa warstwowa lasu **11.** Głaz narzutowy

Mauzoleum Bierbaumów

Fragment tympanonu mauzoleum

Tablica informacyjna na ścieżce

Rodzaje ścieżki:
florystyczna • leśna • przyrodniczo-historyczna • architektoniczna

Podmiot zarządzający:
Wielkopolski Park Narodowy

Rok utworzenia: 2019

1,2 km

1 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☐ zima

Ścieżka dostępna dla:

(częściowo)

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
znaki szlaku turystycznego (niebieskiego i czerwonego), tablice informacyjne

P w pobliżu początku/końca ścieżki (płatny)

Dodatkowa infrastruktura:

WC

5 Ścieżka edukacyjna „Na tropach lądolodu"

miejsce wypoczynku Osowa Góra, Pożegowo

platforma widokowa przy Wyspie Zamkowej

Wchodząc na tę ścieżkę możemy się cofnąć w wyobraźni o około 25 000 lat – do epoki lodowcowej. Przystanki ułatwiają poznanie aż siedmiu form polodowcowej rzeźby terenu. W czasie spaceru można też zobaczyć okazałe głazy polodowcowe, które płynący lądolód przytransportował ze Skandynawii. Ścieżka prowadzi m.in. przez fragment najdłuższego w Polsce ozu (wału zbudowanego z piasku i żwiru naniesionego przez rzekę podlodowcową). Jego końcowy fragment stanowią tzw. Szwedzkie Góry, czyli pięć wzniesień powstałych w średniowieczu, na skutek rozkopania ozu. Inne atrakcje na ścieżce to jezioro Kociołek, Jezioro Góreckie i największe oczko polodowcowe w parku – Żabiak oraz kończący trasę widok na Wyspę Zamkową i ruiny zameczku.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
- budowa geologiczna, procesy i formy geomorfologiczne.

Przystanki na ścieżce
1. Parking leśny na Osowej Górze w Pożegowie **2.** Morena czołowa **3.** Głaz polodowcowy prof. Adama Wodziczki **4.** Oz bukowsko-mosiński **5.** Kocioł podlodowcowy **6.** Obniżenie wytopiskowe **7.** Głaz polodowcowy Franciszka Jaśkowiaka **8.** Rynna polodowcowa **9.** Dolinka erozyjna **10.** Rynny polodowcowe i jeziora w Wielkopolskim Parku Narodowym **11.** Wyspa Zamkowa – kem

Dolinka erozyjna w stokach kotła podlodowcowego jeziora Kociołek

Szwedzkie Góry

Ruiny neogotyckiego zamku na Wyspie Zamkowej

Rodzaje ścieżki:
leśna • geologiczna • przyrodniczo-historyczna

Autor / podmiot zarządzający:
dr Michał Lorenc (UAM) / Wielkopolski Park Narodowy

Rok utworzenia: 2020

ok. 5 km

3–4 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
znaki szlaku turystycznego (niebieskiego i czerwonego), tablice informacyjne

P w pobliżu początku / końca ścieżki (płatne)

Dodatkowa infrastruktura:

WC

wielkopolskipn.pl, jeziory.home.amu.edu.pl

6 Ścieżka edukacyjno-przyrodniczo-kulturowa „Wokół Stęszewa”

stacja turystyczna, ul. Poznańska 11, Stęszew

Z uwagi na swoją atrakcyjność przyrodniczą oraz dość długi dystans do pokonania (prawie 12 km) ścieżka ta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród rowerzystów. Trasa została wytyczona w granicach miasta Stęszew oraz wsi Krąplewo, Dębno i Witobel. Wiedzie między innymi przez tereny Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz obszaru chronionego Natura 2000, w sąsiedztwie jezior Dębno, Lipno oraz Jeziora Witobelskiego. Szczególnie interesujące punkty przyrodnicze na trasie to obszary ochrony ścisłej Suche Zbocza oraz bagno Dębienko. Niedzielnych tropicieli z pewnością zainteresują też zabytki kultury – tzw. Pańska Góra, czyli grodzisko będące pozostałością po XIV-wiecznym zamku zniszczonym podczas potopu szwedzkiego oraz obiekty zachowane w lepszym stanie, jak np. stęszewski kościół pw. Świętej Trójcy z XV w.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
- charakterystyka ptaków, ochrona przyrody.

Przystanki na ścieżce:
1. Mapa z przebiegiem trasy **2.** Obszar Natura 2000 **3.** Jezioro Dębno **4.** Trzebawka **5.** Ptaki chronione **6.** Przejście dla zwierząt **7.** Bagno Dębienko **8.** Suche Zbocza **9.** Jezioro Lipno **10.** Wielkopolski Park Narodowy **11.** Jezioro Witobelskie **12.** Pańska Góra **13.** Śródmieście Stęszewa

Tablica informacyjna o ptakach chronionych

Oznakowanie ścieżki

Miejsce odpoczynku

steszew.pl

Rodzaj ścieżki:
przyrodniczo-historyczna

Podmiot zarządzający:
Urząd Miejski Gminy Stęszew

Rok utworzenia: 2013

11,7 km

1–1,5 h rowerem

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☐ zima

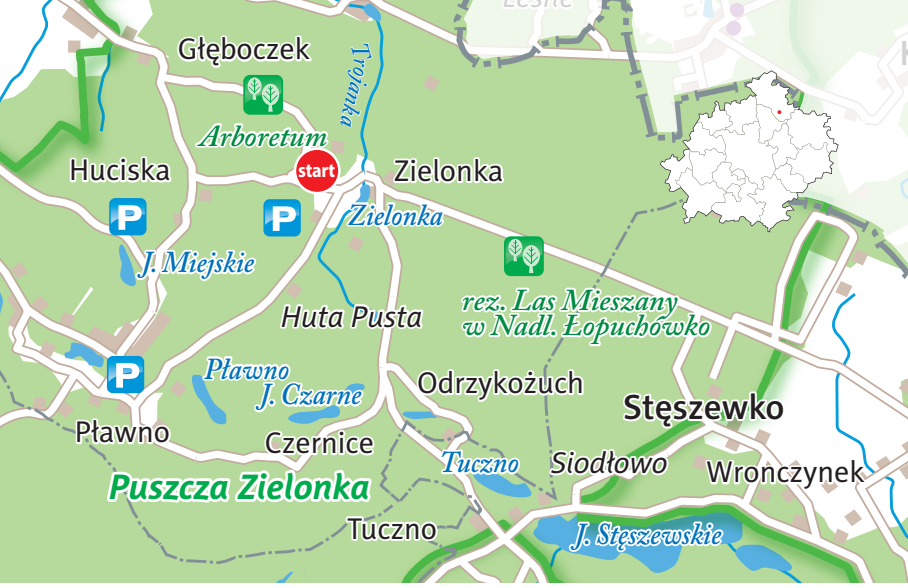
Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☐ tak ☑ nie

Oznakowanie:
znaki z żółto-czerwonym symbolem, tablice informacyjne

P w pobliżu początku/końca ścieżki (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

7 Ścieżka dydaktyczna na obszarze bagiennym rzeki Trojanki w Arboretum Leśnym w Zielonce

Arboretum Leśne, Zielonka 6

Ścieżka biegnie przez podmokły obszar (torfowisko przejściowe) doliny rzeki Trojanki. Znajduje się tu także dół potorfowy. Licznie występuje roślinność bagienna i szuwarowa. W czasie spaceru można podziwiać wiele gatunków zwierząt (lub ślady ich niedawnej wizyty). Pojawiają się zarówno duże ssaki: dziki, sarny i daniele, jak i mniejsze, np. borsuki, bobry i jenoty. Licznie występują też płazy, np. żaba moczarowa – znana z tego, że na co dzień jest brunatna, a w okresie godowym wybarwia się na niebiesko, a także ssak jadowity – rzęsorek rzeczek. W koronach i na pniach drzew zauważyć można dzięcioły, sójki oraz drobniejsze ptaki, np. pliszkę siwą czy kowalika.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, gadów, płazów, ryb, owadów, roślin; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu, łąk i pastwisk, torfowisk, zbiornika wodnego, rzeki; procesy przyrodnicze; budowa geologiczna; gospodarka leśna; ochrona przyrody; tropy i ślady zwierząt.

Przystanki na ścieżce:

1. Mapa i opis ścieżki **2.** Dół potorfowy i jego sukcesja

Rozlewiska i szuwary

Tamy bobrowe

Naturalna sukcesja

www.lzdmg.com.pl

Rodzaje ścieżki:
faunistyczna • ornitologiczna • florystyczna • dendrologiczna • leśna • torfowiskowa • wodna • łąkowo-murawowa • geologiczna • ogólnoprzyrodnicza

Autor / podmiot zarządzający:
Karolina Lewandowska pod kierunkiem Mariana Grodzkiego, Arboretum Leśne w Zielonce / Leśny Zakład Doświadczalny Murowana Goślina

Rok utworzenia: 2013

1 km

1 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne

P w pobliżu początku/końca ścieżki (bezpłatny)

8 Ścieżka edukacyjna „Dziewcza Góra”

parking Dziewicza Góra, ul. Dziewicza Góra 4, Czerwonak

Ścieżka stanowi integralną część Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Dziewicza Góra. Swoją nazwę zawdzięcza cysterkom z Owińsk, które od połowy XIII w. były właścicielkami góry i jej okolic. To od nich pochodzi pierwotna nazwa wzniesienia – Dziewcza Góra, przekształcona później na Dziewiczą Górę. Niewątpliwą atrakcją ścieżki jest znajdująca się na szczycie góry, na wysokości 143 m n.p.m., wybudowana w 2005 roku, wieża przeciwpożarowa, będąca punktem widokowym na Poznań i jego okolice. Wieża ma 40 m wysokości, czyli tyle co 13-piętrowy wieżowiec. Aby dojść na taras widokowy, trzeba pokonać 171 schodów. Przy dobrych warunkach pogodowych można z niego dostrzec oddaloną o 40 km katedrę gnieźnieńską.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, gadów, płazów, owadów oraz roślin; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu; procesy przyrodnicze; gospodarka leśna; łowiectwo; ochrona przyrody.

Przystanki na ścieżce:
1. Parking Dziewicza Góra **2.** Szczyt Dziewiczej Góry **3.** Zwierzęta Puszczy Zielonki **4.** Drzewostan nasienny **5.** Odnowienie lasu **6.** Pomniki przyrody **7.** Fazy rozwojowe drzewostanu **8.** Kamień – pożarzysko **9.** Urządzanie lasu **10.** Skrzydlaci mieszkańcy lasu **11.** Dąbrowa **12.** Drzewa naszych lasów **13.** Historyczne miejsce po klasztorze Dziewicza Góra **14.** Łąki i łozowiska **15.** Leśna klasa im. Augusta Cieszkowskiego **16.** Rola martwego drewna w lesie **17.** Ochrona lasu

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Dziewicza Góra

Tablica parkingu leśnego Dziewicza Góra

Wieża widokowa

Rodzaj ścieżki:
ogólnoprzyrodnicza

Podmiot zarządzający:
Nadleśnictwo Łopuchówko

Rok utworzenia: 1992

Dwa warianty przejścia:
3 km i 5,5 km

2–3 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

(częściowo)

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
znaki szlaku turystycznego,
tablice informacyjne,
numeracja przystanków

P w pobliżu początku/końca ścieżki (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

WC

Salon Fotografii Przyrodniczej FOTONATURA, budynek Zielonej Klasy

lopuchowko.poznan.lasy.gov.pl/osrodek-dziewicza-gora

9 Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna „Bobrowy szlak"

start *Czmoniec (przy drodze Świątniki – Niesłabin)* *Czmoniec (boisko szkolne)*

Trasa „Bobrowego szlaku" wiedzie przez urokliwe tereny Rogalińskiego Parku Krajobrazowego. Można tu podziwiać terasę zalewową Warty, kompleksy leśne oraz obszary łąk nadrzecznych z dębami szypułkowymi, wokół których występują liczne starorzecza. Panują tu szczególnie dobre warunki do życia dla bobra europejskiego – gatunku jeszcze kilkadziesiąt lat temu zagrożonego wyginięciem. Głównymi atrakcjami ścieżki są 14-metrowa wieża z tarasem widokowym w Czmońcu oraz widoczna z niej panorama doliny Warty.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, płazów, owadów, roślin; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu; procesy przyrodnicze; procesy i formy geomorfologiczne; gospodarka leśna; ochrona przyrody; funkcjonowanie ekosystemu pól uprawnych; ekosystemy łąkowe doliny rzecznej; roślinność bagienna/bagienka śródleśne.

Przystanki na ścieżce:
1. Dolina rzeczna **2.** Ekosystemy łąkowe doliny rzecznej **3.** Uprawy leśne **4.** Roślinność bagienna **5.** Starorzecze **6.** Ptaki doliny rzecznej **7.** Zwierzęta środowisk wodnych – bobry **8.** Ekosystem leśny: las sosnowy **9.** Ekosystem pól uprawnych

Panorama doliny Warty

Zgryz bobrowy

Dęby w dolinie Warty

Rodzaj ścieżki:
ogólnoprzyrodnicza

Podmiot zarządzający:
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego

Rok utworzenia: 2011

Trzy warianty przejścia:
2,07 km, 2,52 km i 4,15 km

1–2,5 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☐ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☐ tak ☑ nie

Oznakowanie:
kolory (czerwony, zielony, żółty), numeracja przystanków, tablice informacyjne

P w pobliżu końca ścieżki (przy boisku wiejskim w Czmońcu, bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

zpkww.pl/publ/sciezki-dydaktyczne/

⑩ Ścieżka przyrodniczo-leśna w Jeziercach

start *miejsce postoju pojazdów przy osadzie leśnej Jezierce*

Ścieżka wraz z Jeziorami Babskimi stanowi główną atrakcję leśnictwa Jezierce. Podzielona jest na dwie pętle: krótsza (2,5 km) okrąża jezioro Ósemka, dłuższa (3,7 km) także Jezioro Uli. Na trasie umieszczono tablice z symbolem zielonej sowy, z których można dowiedzieć się m.in.: do czego służą pułapki feromonowe, skąd biorą się choinki i na czym polega „mrówcza robota" mrówki rudnicy. W 2021 roku ścieżka ma zostać odnowiona, dzięki czemu zyska bardziej nowoczesny charakter.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
- gospodarka leśna, łowiectwo.

Przystanki na ścieżce:
1. Poletko łowieckie **2.** Zalesianie porolne **3.** Szkody wyrządzane przez zwierzynę **4.** Określanie wieku drzew iglastych **5.** Paśnik dla zwierzyny **6.** Drzewa dorodne **7.** Punkt wyboru – dłuższa czy krótsza pętla **8.** Uprawa na pożarzysku **9.** Zarośnięte śródleśne jeziorko **10.** Stanowisko konwalii majowej **11.** Pułapki feromonowe **12.** Stanowisko borówki czernicy **13.** Budowa warstwowa drzewostanu **14.** Skrzynki lęgowe **15.** Miejsce wypoczynku, punkt czerpania wody **16.** Żywicowanie – spała żywiczarska **17.** Martwe drewno **18.** Plantacja choinkowa (świerkowa) **19.** Szkółka leśna **20.** Mrowisko **21.** Osada leśna **22.** Punkt meteo

Jezioro Uli

Wiata z miejscem na ognisko

Jezioro Ósemka

Rodzaj ścieżki:
leśna

Podmiot zarządzający:
Nadleśnictwo Czerniejewo

Rok utworzenia – b.d.
(prawdopodobnie początek lat 90.)

Dwa warianty przejścia:
2,5 km i 3,7 km

1–2 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
symbol zielonej sowy
na białym tle

P w pobliżu początku ścieżki
(bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

czerniejewo.poznan.lasy.gov.pl/wiata#.X7e_C2hKiUk

11 Ścieżka edukacyjna „Aleja Filozofów”

start *ul. Dębowa, Wierzenica* *ul. Lisia, Wierzenica*

Ścieżka upamiętnia spotkania Augusta Cieszkowskiego, ekonomisty, filozofa i społecznika, z Zygmuntem Krasińskim i innymi myślicielami XIX wieku. Położona jest kilkaset metrów od dawnej siedziby A. Cieszkowskiego (obecnie hotel Dwór Wierzenica). Otoczona szpalerem kasztanowców droga prowadzi na tzw. Wzgórze Krasińskiego. W czasie krótkiego spaceru trafimy na kilka atrakcji: owiany legendą pomnik przyrody – martwą sosnę, kapliczkę z płaskorzeźbą powstałą na wzór obrazu „Madonna ze szczygłem” (znalezionego podczas remontu dworu) i punkt widokowy. Na ścieżce rozmieszczono też tablice przybliżające inne wybitne postaci tamtych czasów.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
- charakterystyka roślin, historia regionu, dziedzictwo kulturowe.

Przystanki na ścieżce:
1. Altana, punkt widokowy **2.** Kapliczka Matki Boskiej ze szczygłem **3.** Martwa sosna – pomnik przyrody

Tablice na ścieżce:
1. August Cieszkowski **2.** Ignacy Krasiński **3.** Bernard Chrzanowski **4.** Teodor Tyc **5.** Tadeusz Gustaw Jackowski **6.** Raczyńscy z Rogalina **7.** Janina z Puttkamerów Żółtowska **8.** Kazimiera Iłłakowiczówna **9.** Sosna

Martwa sosna

Kapliczka Matki Boskiej ze szczygłem

Dwór Wierzenica

Rodzaj ścieżki:
przyrodniczo-historyczna

Podmiot zarządzający:
Nadleśnictwo Babki

Rok utworzenia: 2012
Od 2014 r. „Aleja Filozofów" jest częścią 11-kilometrowej „Ścieżki im. Augusta Cieszkowskiego", która rozpoczyna się i kończy w Kicinie.

650 m

0,5–1 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☐ tak ☑ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne

P na Wzgórzu Krasińskiego (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

12 Ścieżka edukacyjna „Borówkowy szlak"

przed siedzibą Nadleśnictwa Konstantynowo, Konstantynowo 1

Ścieżka została wytyczona w granicach leśnictwa Grzybno. Jest to teren o niewątpliwym bogactwie flory i fauny, stanowiący obszar Natura 2000. W czasie przyjemnego spaceru wśród urokliwych drzewostanów można zapoznać się z walorami przyrodniczymi tego miejsca. Rozmieszczone na trasie tablice informacyjne wyjaśniają m.in. zagadnienia dotyczące gospodarki leśnej i pomagają zrozumieć znaczenie warstwowej budowy lasu dla wszystkich jego mieszkańców. Dodatkową atrakcją dla odwiedzających ścieżkę „Borówkowy szlak" jest możliwość zobaczenia szkółki leśnej (po wcześniejszym umówieniu się), w której produkuje się materiał sadzeniowy (siewki i sadzonki) drzew i krzewów leśnych.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, gadów, płazów, owadów, roślin, grzybów; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu, łąk i pastwisk, torfowisk, zbiornika wodnego; procesy przyrodnicze; gospodarka leśna; łowiectwo; ochrona przyrody; tropy i ślady zwierząt.

Przystanki na ścieżce:

1. Na granicy pola i lasu **2.** Warstwy lasu **3.** Martwe drewno **4.** Dokarmianie zwierząt **5.** Dary lasu **6.** Woda w lesie **7.** Dzikie wysypiska **8.** Mieszkańcy łąk **9.** Pomniki przyrody **10.** Szkółka leśna

Miejsce zbiórki dla zwiedzających

Jedna z tablic informacyjnych

Paśnik

Rodzaj ścieżki:
leśna

Podmiot zarządzający:
Nadleśnictwo Konstantynowo

Rok utworzenia: 2010

4 km

3 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☐ zima

Ścieżka dostępna dla:

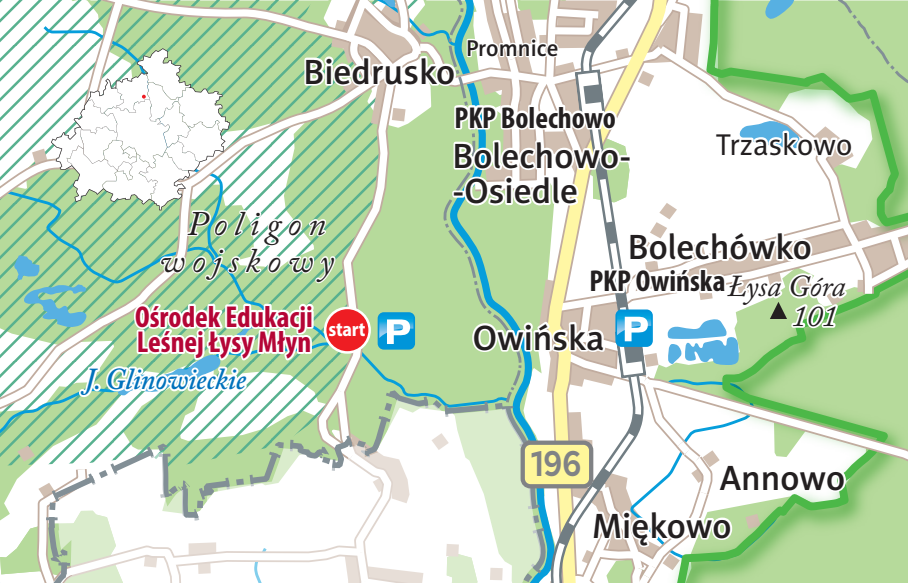
Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne,
numeracja przystanków

P w pobliżu początku/końca ścieżki (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:

konstantynowo.poznan.lasy.gov.pl/de/sciezka-edukacyjna

13 Ścieżka edukacyjna „Rola wody w przyrodzie"

start

Ośrodek Edukacji Leśnej Łysy Młyn, ul. Poznańska 2B, Biedrusko

Ścieżka jest częścią Ośrodka Edukacji Leśnej Łysy Młyn zlokalizowanego w zabytkowym, drewnianym młynie wodnym. Celem działalności ośrodka jest podniesienie świadomości związanej z racjonalnym gospodarowaniem i ochroną wody. W budynku można zobaczyć zabytkowe koło młyńskie i wystawy czasowe oraz skorzystać z sal edukacyjnych. Jedna ze stałych ekspozycji jest poświęcona roli martwego drewna w lesie oraz ekologii owadów saproksylicznych, w tym pachnicy dębowej. Centrum ma za zadanie prowadzenie edukacji o biologii i ochronie tego rzadkiego gatunku. Ostatnie piętro młyna to leśne laboratorium ze stanowiskami mikroskopowymi. Ścieżka „Rola wody w przyrodzie" łączy się ze ścieżkami: biegową „Wolność jest w naturze" oraz turystyczną z konstrukcjami drewnianymi, glinianymi i ekościaną dla owadów.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:

- charakterystyka ssaków, ptaków, gadów, płazów, ryb, owadów, roślin, grzybów; budowa i funkcjonowanie ekosystemu lasu i zbiornika wodnego; procesy przyrodnicze; gospodarka leśna; ochrona przyrody; tropy i ślady zwierząt.

Przystanki na ścieżce:
1. Obieg wody **2.** Zasoby wodne świata **3.** Funkcje wody w środowisku **4.** Woda w atmosferze **5.** Woda na powierzchni Ziemi **6.** Woda w Ziemi **7.** Zagrożenia związane z wodą **8.** Wędkarstwo śródlądowe **9.** Klasy czystości wody i organizmy wskaźnikowe **10.** Ciekawostki związane z wodą **11.** Fauna stawu: płazy i gady **12.** Fauna stawu: pająki i owady

Ośrodek Edukacji Leśnej Łysy Młyn

Staw Łysy Młyn pełniący funkcję zbiornika retencyjnego

Urządzenie typu leśna klasa „pająk"

wlin.pl

Rodzaj ścieżki:
wodna

Podmiot zarządzający:
Nadleśnictwo Łopuchówko

Rok utworzenia: 2011

1,5 km

1–2 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

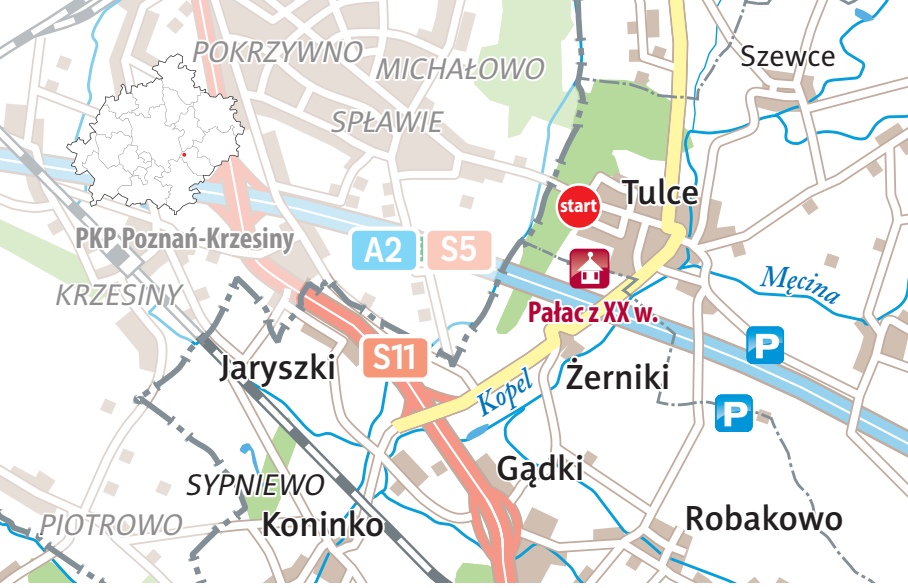
Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne,
numeracja przystanków

P w pobliżu początku ścieżki (bezpłatny)

Dodatkowa infrastruktura:
WC

14 Ścieżka przyrodnicza „Skarby lasu”

start

przy ul. Poznańskiej w Tulcach (przy os. Kwiatowym)

Wystarczy przejść zaledwie 100 metrów tej ścieżki, by przenieść się w miejsce pozwalające na odpoczynek i poznanie poprzez zabawę tajników lasu. Znajduje się tu polana z wiatami rekreacyjnymi, gablotami i grami edukacyjnymi pokazującymi skarby lasu, czyli bogactwo i różnorodność świata roślin i zwierząt. Idąc dalej (800 m), trafimy do miejsca, w którym można zauważyć pozostałości (w części wąwóz, w części nasyp) po przebiegającej tu niegdyś trasie kolejki wąskotorowej ze Środy Wielkopolskiej do Poznania. Historię Średzkiej Kolei Powiatowej przybliża specjalna tablica zlokalizowana na końcu ścieżki. Tutaj też usytuowano wiatę jako miejsce odpoczynku w otoczeniu przyrody.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
▶ ochrona przyrody; historia kolei powiatowej.

Przystanki na ścieżce
1. Pole piknikowe: A. Fenologia, B. Tropy zwierząt, C. Gatunki drzew, D. Zanieczyszczenia powietrza **2.** Wiata rekreacyjna: E. Średzka Kolej Powiatowa

Początek ścieżki

Wiata rekreacyjna

Rodzinny spacer na ścieżce

kleszczewo.pl/sciezka-przyrodnicza-skarby-lasu

Rodzaje ścieżki:
leśna • ogólnoprzyrodnicza

Podmiot zarządzający:
Gmina Kleszczewo

Rok utworzenia: 2017

1 km

1 h

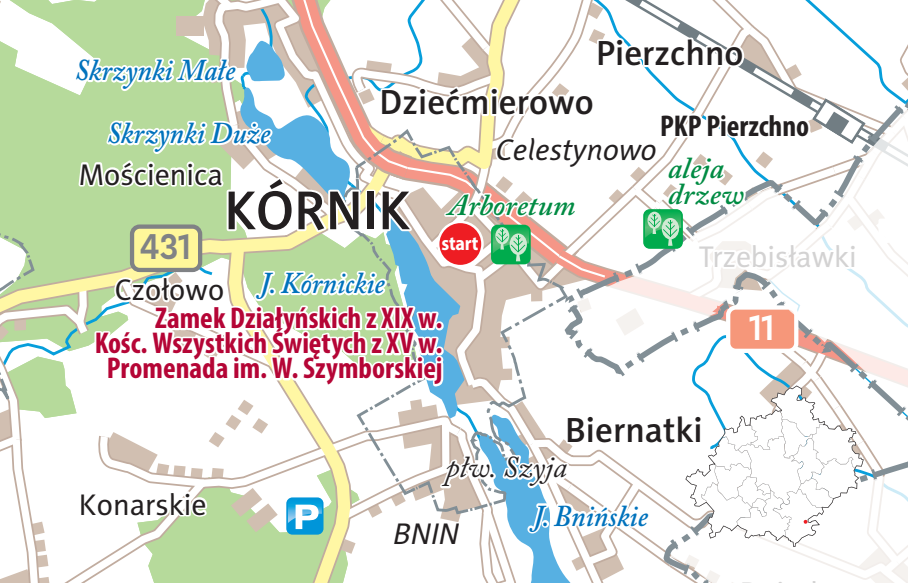
Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☐ tak ☑ nie

Oznakowanie:
numeracja,
tablice informacyjne

Dodatkowa infrastruktura:

15 Ścieżka turystyczno-edukacyjna „Drzewa świata”

start *wejście główne do Arboretum Kórnickiego na podzamczu w Kórniku*

Początki zbiorów dendrologicznych w Kórniku wiążą się z Tytusem Działyńskim, a następnie jego synem Janem, którzy sprowadzali z całej Europy nasiona i sadzonki licznych drzew i krzewów. Jan Działyński w latach 1860–1880 zdołał zgromadzić kolekcję liczącą około 1500 gatunków. Były to niewątpliwie najbogatsze zbiory dendrologiczne na ziemiach polskich i jedne z największych w Europie. Dziś w tym najstarszym w Polsce arboretum na ścieżce „Drzewa świata” możemy zobaczyć m.in. słynny cypryśnik błotny z charakterystycznymi korzeniami – pneumatoforami. Wiosną dodatkowo zachwycą nas kwitnące magnolie, lilaki, różaneczniki i azalie, latem hortensje, a jesienią bogactwo kolorów przebarwionych liści i różnorodność owoców drzew z prawie całego świata.

Zagadnienia poruszane na ścieżce:
- 25 wybranych gatunków drzew pochodzących z różnych części świata

Przystanki na ścieżce:
1. Żółtnica pomarańczowa **2.** Bożodrzew gruczołkowaty **3.** Sosna wejmutka **4.** Magnolia japońska **5.** Miłorząb dwuklapowy **6.** Sosna żółta **7.** Lipa szerokolistna **8.** Jodła jednobarwna **9.** Cypryśnik błotny **10.** Cis pospolity **11.** Skrzydłorzech kaukaski **12.** Urodlin trójłatkowy **13.** Orzech czarny **14.** Buk pospolity **15.** Topola biała **16.** Metasekwoja chińska **17.** Dawidia chińska **18.** Grujecznik japoński **19.** Topola Wilsona **20.** Kasztanowiec japoński **21.** Eukomia wiązowata **22.** Tulipanowiec amerykański **23.** Lipa drobnolistna **24.** Dąb czerwony **25.** Robinia biała

Kwitnące magnolie w Arboretum Kórnickim

Arboretum i fragment ścieżki w jesiennej szacie

Tablica informacyjna w pobliżu wejścia do arboretum

www.idpan.poznan.pl/sciezka-drzewa-swiata

Rodzaj ścieżki:
dendrologiczna

Podmiot zarządzający:
Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk

Rok utworzenia: 2010

3,5 km

1,5 h

Najlepiej zwiedzać:
☑ wiosna ☑ lato
☑ jesień ☑ zima

Ścieżka dostępna dla:

Zwiedzanie z przewodnikiem:
☑ tak ☐ nie

Oznakowanie:
tablice informacyjne

P w pobliżu początku/końca ścieżki (płatny)

Dodatkowa infrastruktura:

Niezbędnik niedzielnego tropiciela

Piętnaście zaprezentowanych w przewodniku ścieżek edukacyjnych to tylko część oferty powiatu poznańskiego. Niezależnie od tego czy kluczem naszych poszukiwań będą zainteresowania (przyroda, ekologia, historia, kultura...), czy też po prostu chęć aktywnego spędzenia czasu, tutaj znajdziemy coś dla siebie.

Oto inne **ścieżki edukacyjne** warte sprawdzenia:

- Gra terenowa „Ucz się i baw z Sówką Wędrowniczką" (gm. Czerwonak)
- Ścieżka dydaktyczna „Leśna szkoła" w Jeziorach (gm. Mosina)
- „Owadogród" w Arboretum Leśnym w Zielonce (gm. Murowana Goślina)
- Ścieżka dydaktyczna na „Owocowej Plaży" w Zborowie nad Jeziorem Niepruszewskim (gm. Dopiewo)
- Ścieżka dydaktyczna „Tradycyjne drzewa polskich parków i ogrodów" (gm. Komorniki)
- Ścieżka dydaktyczno-rowerowa „Walory przyrodnicze okolic Kiszkowa" (gm. Kiszkowo, gm. Murowana Goślina, gm. Pobiedziska, gm. Skoki)
- Ścieżka edukacyjna „Dolina Samy" (gm. Kaźmierz, gm. Tarnowo Podgórne)
- Ścieżka edukacyjna w Dolinie Cybiny (gm. Swarzędz)
- Ścieżka edukacyjna im. Maksymiliana Jackowskiego – pierwszego patrona kółek rolniczych, we Wronczynie (gm. Pobiedziska)
- Ścieżka historyczno-przyrodnicza w Janowie (gm. Kostrzyn)
- Ścieżka imienia Augusta Cieszkowskiego w Kicinie (gm. Czerwonak, gm. Swarzędz)
- Ścieżka przyrodnicza nad Jeziorem Swarzędzkim (gm. Swarzędz)
- Ścieżka przyrodnicza „Rogalinek – Rogalin" (gm. Mosina)
- Ścieżka przyrodnicza „Zbiorowiska roślinne wokół jeziora Zielonka" (gm. Murowana Goślina)
- Ścieżka spacerowo-edukacyjna w Puszczykowie (gm. Mosina)

Zachęcamy do dalszych poszukiwań!

Obiekty edukacji przyrodniczej

Choć często kojarzone są tylko z zajęciami dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz z zielonymi szkołami, mają bogatą ofertę również dla dorosłych i dla całych rodzin. Zdecydowanie warto je odwiedzać.

Arboretum Leśne w Zielonce
Arboretum Leśnego Zakładu Doświadczalnego Murowana Goślina zajmuje 86 ha i liczy ok. 1100 gatunków drzew i krzewów oraz ponad 500 roślin zielnych.

Arboretum w Kórniku
Najstarsza (założona w 1826 r.) i jedna z bogatszych w Polsce kolekcji roślin drzewiastych. Aktualnie kolekcja liczy około 3000 roślin.

Country Park „Pod Gajem" w Ceradzu Kościelnym
Obiekt oferuje program „Pokochaj Las" – ideę skierowaną do dzieci ze szkół i przedszkoli, promującą zdrowy tryb życia i wiedzę o lesie. Zajęcia pokazują dzieciom piękno lasu i uczą, co można w nim znaleźć.

Deli Park w Trzebawiu
Park oferuje m.in. warsztaty przyrodnicze oraz zwiedzanie papugarni. Na terenie obiektu znajdują się figury owadów i zwierząt prehistorycznych, a także mini zoo i Podniebna Eko Wioska.

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego w Szreniawie
Można tu znaleźć wiele informacji na temat uprawy roślin i hodowli zwierząt, interakcji człowieka z przyrodą, pozyskiwania energii w rolnictwie oraz przekształcania terenu.

Muzeum Pałac w Rogalinie
W pałacowym parku znajdują się słynne dęby szypułkowe – Lech, Czech, Rus oraz Dąb Edward. Występują w nim również rzadkie gatunki owadów. W muzeum odbywają się przyrodnicze zajęcia edukacyjne, przede wszystkim na temat drzewostanu i jego ochrony.

Muzeum Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera w Puszczykowie
Znajdują się tu eksponaty przywiezione z licznych podróży Arkadego Fiedlera oraz jego synów po Ameryce Północnej i Południowej, Afryce i Azji – okazy fauny (motyle, pająki, krokodyle) oraz przedmioty wytworzone przez przedstawicieli różnych kultur.

Muzeum Przyrodnicze Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach
Muzeum przybliża informacje o dawnej i obecnej florze i faunie Wielkopolskiego Parku Narodowego.

Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie w Uzarzewie
Zwiedzający mogą zapoznać się m.in. z bogatą kolekcją 125 okazów fauny afrykańskiej, zgromadzonych przez Adama Smorawińskiego.

Ogród Ekologiczny Gładysiakowie w Wirach
Rodzina uprawiająca ekologicznie sad i ogród organizuje też zajęcia edukacyjne, m.in. o mieszańcach ogrodu, o tym, jak powstaje ziemia i co dzieje się zimą w ogrodzie.

Ogród Roślin Leczniczych Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Plewiskach
W placówce prowadzona jest edukacja i szkolenia z zakresu zielarstwa i ziołolecznictwa.

Ośrodek Edukacji Leśnej Łysy Młyn
Atrakcją jest m.in. leśne laboratorium, wyposażone w mikroskopy i posiadające dostęp m.in. do tlenomierza, decybelomierza, wiatromierza i bogatych zasobów edukacyjnych.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Dziewicza Góra"
Ośrodek prowadzi edukację m.in. na temat: drzewostanu, grzybów, życia zwierząt i roślin, gospodarki leśnej oraz ochrony środowiska. Na terenie ośrodka działa również Salon Fotografii Przyrodniczej FOTONATURA.

Siedem Drzew
Jest to park botaniczny zlokalizowany w Biskupicach Wlkp. Znajduje się w nim kilkaset gatunków drzew, krzewów, bylin i roślin cebulowych.

Park Dzieje
Choć kojarzony głównie z widowiskami historycznymi, prowadzi także działania na rzecz ochrony środowiska, ekologii, ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz zrównoważonego rozwoju. Działa tu mini zoo, odbywają się pokazy psów pasterskich i sokolnicze.

Skansen i Muzeum Pszczelarstwa im. prof. Ryszarda Kosteckiego w Swarzędzu
Zwiedzający mogą zapoznać się z ekspozycją na temat owadów użytkowych – nie tylko pszczół, ale również jedwabników.

Traperska Osada w Bolechówku
Osada położona jest na skraju Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka. Na terenie obiektu można zobaczyć m.in. strusie afrykańskie, konie i kuce, emu, kozy miniaturowe, owce kameruńskie, daniela, kaczki.

Wieża ornitologiczna na Trzcielińskim Bagnie
Obiekt umożliwia obserwację wielu gatunków ptaków wodno-błotnych, drapieżników oraz wróblowatych. Rozpoznawanie poszczególnych gatunków ułatwiają zamontowane na wieży plansze z rysunkami.

Wieża widokowa w Mosinie na Osowej Górze
W czasie spaceru z parkingu do wieży i z powrotem oraz zapoznać się z formami polodowcowymi WPN, fauną i florą, o których informacje znajdują się na tablicach edukacyjnych. Z samej wieży roztacza się panorama m.in. na miasto Poznań, Wielkopolski Park Narodowy i Mosinę.

Cykliczne imprezy przyrodnicze

Eko Babie Lato w Swarzędzu (wrzesień)
Festyn dla dzieci i dorosłych, z ciekawymi propozycjami warsztatów, konkursów i pokazów, których myślą przewodnią jest ekologia i ochrona przyrody.

Festyn Zielonoświątkowy w Szreniawie (50 dni po Wielkanocy)
Impreza organizowana przez Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie gwaranatuje wiele atrakcji – od występów zespołów folklorystycznych, poprzez pokazy strzyżenia owiec, warsztaty wikliniarskie, aż po pokazy gaszenia pożaru.

Imprezy w Arboretum Kórnickim (kilka razy w roku)
Bogata oferta imprez w arboretum pozwoli każdemu znaleźć coś dla siebie: „Zwiastuny wiosny" (marzec), „Umajone Arboretum" (maj), „Kiedy znów zakwitną białe bzy" (maj), „Dni azalii i różaneczników" (maj), „Barwy jesieni" (październik).

Kwitnienie śnieżyc w Śnieżycowym Jarze (na przełomie zimy i wiosny)
Śnieżyca wiosenna to kwiat rosnący głównie w górach, na wysokości 530–1180 m n.p.m. Dlatego jej występowanie w rezerwacie przyrody „Śnieżycowy Jar" to ewenement, którego nie można przeoczyć.

„Miodowe Lato" w Skansenie i Muzeum Pszczelarstwa im. prof. R. Kosteckiego w Swarzędzu (sierpień)
Impreza skierowana do wszystkich, którzy chcą poznać tajniki życia pszczół i dowiedzieć się, jak powstaje miód i inne produkty pszczele w pasiece. W trakcie pikniku można zobaczyć m.in., jak bartnik wspina się na drzewo po miód, a także pokazy pobierania miodu z ula, wirowania miodu i innych prac.

Nocne wejście na Dziewiczą Górę (kilka razy w roku)
Choć wieża służy przede wszystkim do obserwacji przeciwpożarowej, jest na co dzień udostępniana turystom. Warto wiedzieć, że jest kilka takich szczególnych nocy w roku, kiedy można wejść na platformę widokową i spojrzeć na nocne oblicze Puszczy Zielonki!

Ogólnopolski Ekologiczny Piknik Edukacyjny w Pobiedziskach (dotychczas różne terminy – od maja do września)
Jest to impreza z mnóstwem atrakcji dla dzieci i dorosłych. Zabawy, stoiska ekologiczne, wymiana makulatury na drzewka to dopiero początek listy.

Zawody pasterskie w Rogalinie (październik)
W konkursie startują border collie z kilku krajów europejskich, które wraz z przewodnikami zaganiają stadka owiec.

Podmioty zajmujące się edukacją ekologiczną i ochroną przyrody

Centrum Edukacji Ekologicznej Wielkopolskiego Parku Narodowego
wielkopolskipn.pl

Centrum Edukacji Regionalnej w Pobiedziskach
pobiedziska.pl/pobiedziskach-rusza-centrum-edukacji-regionalnej

Fundacja Centrum Inicjatyw Naturalnych
fundacja-cin.pl

Fundacja Leśne Dziki
lesnedziki.pl

Nadleśnictwa
Np. Nadleśnictwo Łopuchówko prowadzące dwa ośrodki edukacji leśnej – Dziewicza Góra i Łysy Młyn.

Stowarzyszenie Promocji Dziedzictwa „Kasztelania Ostrowska"
facebook.com/kasztelaniaostrowska

Wolontariat Wielkopolskiego Parku Narodowego
wolontariatwpn.blogspot.com

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
www.zpkww.pl

EKOtropiciel, czyli dekalog odpowiedzialnego turysty

Pamiętajmy, że sami także jesteśmy częścią przyrody, dlatego bądźmy odpowiedzialni i dbajmy o nią.

1. Tam, gdzie to możliwe, **wybierajmy ekologiczne środki transportu**. Najlepszym będzie oczywiście rower – poruszając się nim, zadbamy nie tylko o swoje zdrowie, ale i środowisko. Na dłuższe trasy polecamy środki transportu zbiorowego.
2. Będąc w lesie czy parku, **nie zbaczajmy ze ścieżek, nie zrywajmy kwiatów, uszanujmy miejsca lęgowe ptaków, nie karmmy zwierząt, nie rozpalajmy ogniska w miejscach do tego nieprzeznaczonych**. W ten sposób dbamy o ochronę wielu gatunków roślin i zwierząt.
3. **Produkujmy jak najmniej śmieci i sprzątajmy po sobie.** Zostawmy miejsce w takim stanie, w jakim sami chcielibyśmy je zastać.
4. Podczas podróży **miejmy w plecaku wielorazową torbę lub woreczki** – pozwoli to uniknąć sięgania po foliówki podczas zakupów i przyda się, gdy w pobliżu nie będzie kosza na śmieci.
5. **Zawsze miejmy przy sobie własną butelkę na wodę/termos.** Dzięki temu nie tylko zaoszczędzimy pieniądze, ale również nie pozostawimy po sobie zbędnego plastiku. Co istotne, skład mineralny wody z kranu w wielu miastach Polski jest dużo lepszy niż tej sprzedawanej w sklepach – zachęcamy więc do napełniania nią swoich butelek.
6. **Miejmy przy sobie własne sztućce, słomki, menażki**, by nie musieć korzystać z tych jednorazowych. Warto pamiętać, że polistyren, z którego są one wykonane, nie nadaje się do recyklingu. Jednorazowe naczynia trafiają na wysypiska śmieci, gdzie rozkładają się nawet do 1000 lat, a czasem do oceanów, przyczyniając się do niszczenia ekosystemu.
7. Oszczędzaj papier i **nie drukujmy biletów czy map – postawmy na ich wersje elektroniczne**! Większość z nas posiada smartfon, a współczesne mapy czy e-przewodniki działają też w trybie offline – do ich obsługi nie trzeba dostępu do Internetu.
8. **Zrezygnujmy z używania nawilżanych chusteczek.** Najczęściej wykonane są one z nierecyklingowalnego poliestru. Zamiast nich warto mieć przy sobie mały ręcznik i wielorazową butelkę z wodą.
9. Planując kąpiel w jeziorze, **używajmy kremów przeciwsłonecznych, które są bezpieczne dla środowiska wodnego i nie niszczą ekosystemu**. Na rynku dostępnych jest wiele kremów z filtrem, które spełniają te warunki.
10. Duże zmiany to suma wielu niewielkich decyzji i wyborów. Wszystko zaczyna się od nas. **Nasze wybory są przykładem dla innych** i mogą zrobić wiele dobrego. I najważniejsze – świat bardziej potrzebuje miliona nieidealnych ekoturystów niż jednego idealnego.

Udanego wypoczynku!

Powiat poznański to styl życia

Miejsce wygodne dla mieszkańców i turystów, gdzie każdy może znaleźć dla siebie odpowiednią formę aktywnego spędzania czasu.

Przewodnik niedzielnego tropiciela w wersji elektronicznej do pobrania tutaj:

powiat.poznan.pl/przewodnik-tropiciela/

#zostanzpowiatempoznanskim

POWIAT
POZNAŃSKI